

Grannskoðarafelagið Rasmussen & Weihe:

Teir gomlu partrolararnir klára seg betur enn teir nýggju

Tað er niðurstøðan í eini kanning sum Grannskoðarafelagið hevur gjørt av einum stórum parti av partrolaraflotanum. Teir hava kannað roknskapirnar hjá 28 av teimum 33 partrolarunum í føroyska flotanum og kanningin vísir, at hóast skipini eru gomul og slitin, so eru tey tann mest effektivi parturin av partrolaraflotanum

SVEINUR POULSEN

Tað hevur verið nógv tosað um stuðul til fiskiskipini í longri tíð, og málið er serliga aktuelt nú fløgustuðulin fellur burtur 1. mars.

Í Suðuroy siga teir seg fáa stórar trupulleikar um stuðulin verður avtíkin. Teir siga at vandi er fyri, at uml. 350 arbeiðspláss hvørva, um ikki ein onnur stuðulsskipan verður gjørd.

Landsstýrið hevur sagt, at teir arbeiða við ymsum ætlanum. John Petersen, landsstýrismaður, segði fyri kortum at nýggja stuðulslóg-gávan skal beinast tann vegin, at stuðulin fer til at endurnýggja flotan og ikki til at lappa uppá tað gamla.

Osmundur Justinussen, reiðari á Stjørnuni og Polarhav, segði við Sosialin í gjár, at verður fløgustuðulin avtíkin, so er stórt sæð ómøguligt at reka skipini víðari.

Hann segði eisini, at hann so verður noyddur at umhugsast at sleppa sær við skipini.

Í Vestmanna er sama skil. Dánjal Jacobsen, reiðari á Vesturbúgvunum, sigur, at móguleikarnir fyri at reka bátin víðari eru smáir, fyri ikki at siga heilt ongir.

Gomlu skipini klára seg betur

Tað er tí ein sera áhugaverd kanning sum Grannskoðar-

afelagið Rasmussen & Weihe almannakunngjörði í gjár.

Teir hava kannað 28 teimum av 33 partrolarum í føroyska flotanum og eru komnir til tað niðurstøðu, at teir gomlu partrolararnir figgjarliga klára seg betur enn teir nýggju.

Grannskoðarafelagið hevur samanfatað eina niðurstøðu í trimum punktum, og tað teir hava fingið burtur úr er, at

- tann elsti parturin av flotanum er tann, sum ókonomiskt er mest effektivur
- teir smærru trolararnir eru ókonomiskt effektivari enn teir størru
- meginparturin av studninginum í 1996 varð latin teimum nýggjari trolarunum og størru skipunum, tvs. tí minst ókonomískt effektivu partinum av flotanum

Roknskapir vísa sostatt ikki, at nýggj, stór og nýmótans skip eru effektivari enn tey gomlu sæð frá einum búskaparligum sjónarmiði; tað er heldur tvørturímóti.

Grannskoðarafelagið sigur í tíðindabrevinum, at tað sigur seg sjálvt, at tað er mark fyri, hvussu leingi eitt skip kann halda fram við at sigla, men við góðari røkt og ábótum, kann tann mekaniska livitíðin eftir

øllum at døma verða longd.

Í longdini er neyðugt at endurnýggja flotan, men ein umfatandi kanning eigur at gerast av ókonomiska effektivitetinum fyri allar partar av flotanum, áðrenn støða verður tikin til, um stuðul skal veitast til eina endurnýgging, og hvussu hetta skal gerast, sigur Grannskoðarafelagið Rasmussen & Weihe.

Fiska meir fyri minni

Tað eru 33 partrolarar í føroyska fiskiflotanum, og av teimum eru tveir triðingar millum 18 og 37 ára gamlir, meðan bert 4 av 33 bátum eru yngri enn 8 ár.

Í talvu 1 hevur Grannskoðarafelagið sett upp veiðinøgð og sølvvirði, og tað sum greitt kemur fram er, at teir nýggjari trolararnir fáa meira fisk, men sølvvirðið er lægri.

Teir 4 partrolararnir sum eru yngri enn 8 ár fiskaðu uml. ein fjórðing av teimum 35.464 tonsunum partrolararnir fingi í 1996, men teir fingi bert 4,06 kr. í miðal fyri kg. Miðalavreiðingarprisurin fyri allan partrolaraflotan var 5,44 kr./kg.

Teir bátarnir sum fingi mest burtúr veiðini vóru teir sum eru eldri enn 18 ár. Teir millum 18 og 27 ár fingi 6,08 kr. fyri kg og teir sum eru millum 28 og 37 ár fingi 5,99 kr. fyri kg.

Tað, at teir gomlu trol-

Talva 1: Veiðinøgð/sølvvirði

Aldur	0-7 ár	8-17 ár	18-27 ár	28-37 ár	Íalt
Trolarar	4	8	11	10	33
Veiðinøgð í 1996 (tons)	8.248	10.064	9.466	7.686	35.464
Veiðinøgð í %	23,2%	28,4%	26,7%	21,7%	100%
Sølvvirðið í 1.000 kr.	33.444	56.554	56.845	46.132	192.975
Miðal avveiðingarprisur	4,06 kr./kg.	5,61 kr./kg.	6,08 kr./kg.	5,99 kr./kg.	5,44 kr./kg.

Talva 1 vísir, at næstan tveir triðingar av flotanum er millum 18 og 37 ára gamlir. Teir nýggjari trolararnir fáa meira fisk, men sølvvirðið er lægri.

Talva 2: Rakstrartøl pr. kg. ráfisk. (85% av partrolarunum)

Árgangur	Trolarar	Úrslit áðrenn rentur og avskrivningar pr. kg. ráfisk	Rentur og avskrivningar pr. kg. ráfisk	Úrslit áðrenn stuðul pr. kg. ráfisk
1990-97 (0-7 ár)	2	kr. 0,92	kr. 1,09	kr. -0,17
1980-89 (8-17 ár)	8	kr. 1,16	kr. 1,11	kr. 0,04
1970-79 (18-27 ár)	9	kr. 0,25	kr. 0,59	kr. -0,34
1960-69 (28-37 ár)	9	kr. 0,74	kr. 0,41	kr. 0,32

Talva 2 vísir, at teir elstu trolararnir, umboðandi 32% av flotanum, klára sínar skyldur og hava samstundis besta rakstrarslitið áðrenn stuðul.

Talva 3: Rakstrartøl pr. kg. ráfisk. (85% av partrolarunum)

Máskínorka	Trolarar	Miðalaldur	Úrslit áðrenn rentur og avskrivningar pr. kg. ráfisk	Úrslit eftir rentur og avskrivningar, men áðrenn stuðul pr. kg. ráfisk
600-850 HK	8	30	kr. 0,82	kr. 0,39
851-1000 HK	4	33	kr. -0,10	kr. -0,65
1001-1500 HK	16	19	kr. 0,86	kr. -0,10

Talva 3 vísir, at trolararnir við minstu máskínorku, umboðandi 29% av flotanum, gevur besta rakstrarslitið og sostatt megnu verandi skyldur aftan stuðul.

Talva 4: Stuðulsbýti í 1.000 kr.

Aldur	0-7 ár	8-17 ár	18-27 ár	28-37 ár	Íalt
Trolarar	2	8	9	9	28
Fløgustuðul/sinntekuført stuðulsán	2.480	7.681	1.114	1.130	12.375
Stuðul pr. trolara	1.240	956	124	126	442
Stuðul pr. kg. ráfisk	kr. 0,59	kr. 0,76	kr. 0,13	kr. 0,16	kr. 0,41

Talva 4 vísir, at stuðulin er minstur til teir eldru trolararnar

Kelda: Tíðindabrev nr. 8, februar 1998, Grannskoðarafelagið Rasmussen & Weihe

Grannskoðarafelagið Rasmussen & Weihe hevur kannað aldurin og lønsemi hjá stórum parti av føroyska partrolaraflotanum, og niðurstøðan er, at tað eru teir gomlu trolararnir sum eru ókonomiskt effektivari (savnsmýnd)

arnir fáa mest fyri veiðina sæst eisini aftur á úrslitinum.

Talva 2 vísir eina uppstilling yvir rakstrartøluni fyri skipini. Her er bert talan um 28 av teimum 33 partrolarunum. Tað er tann parturin av roknskapunum sum Grannskoðarafelagið hevur havt móguleika at kannað.

Í talvu 2 siggja vit, at teir »gomlu« trolararnir hava tað besta rakstrarslitið áðrenn stuðul, samstundis sum hesir trolararnir hava klára sínar skyldur.

Renturnar og avskrivningar hjá teimum gomlu trolarunum eru nógv lægri enn tær eru hjá teimum nýggju trolarunum, og tað spælir sjálvandi inn.

Samært talvu 2, so siggja vit, at tað eru teir 8-17 ára gomlu trolararnir

sum hava besta úrslitið áðrenn rentur og avskrivningar; 1,16 kr. pr. kg. ráfisk. Samstundis eru tað hesir trolararnir sum hava mestu rentuna og størstu avskrivningararnar pr. kg. ráfisk, nevniliga 1,11.

Tað vil siga, at tað akkurat melur runt, fáa teir ikki stuðul.

Teir minstu klára seg best

Verður uppbytið gjørt eftir máskínorku, so sigur kanningin, at tað eru teir minstu trolararnir sum klára seg best.

Teir hava 0,82 kr. pr. kg. ráfisk eftir áðrenn rentur og avskrivningar. Aftan rentur og avskrivningar eru 0,39 kr. pr. kg. ráfisk eftir. Og tá er ongin stuðul íroknaður.

Teir størru trolararnir hava tað truplari. Partrolarar

við máskínorku millum 851-1000 HK hava -0,10 kr. pr. kg. ráfisk eftir áðrenn rentur og avskrivningar, so her restar í.

Um skuldina hjá partrolarunum, sigur Grannskoðarafelagið at samlaða skuldin hjá teimum 33 partrolarunum í 1996 var 135 mió. kr. Hetta svarar til eina miðalskuld uppá 4,8 mió. kr. Tann sum hevði størsta skuld, skyldaði 18 mió. kr., meðan tann sum skyldaði minst, hevði eina skuld upp á 1 mió. kr.

Eginogin hjá partrolarunum var í 1996 uml. 40 mió. kr. og tað svarar til sløk 23%.

Grannskoðarafelagið sigur at enda, at ein eginpeningur av hesi stódd neyvan kann sigast at vera nóktandi í einum flota við einum miðalaldr upp á 23 ár.